

Tilusten kulkujärjestely

viljelymatkojen lyhentämiseksi

Tilusten kulkujärjestely on tilusjärjestely, jossa lyhennetään pitkiä viljelymatkoja. Peltotilusten kokoa-minen lähemmäs tilan talouskeskusta parantaa tilussijoitusta, säästää viljelijän aikaa, vähentää maa-talousliikennettä ja viljelykustannuksia. Myös liikenneturvallisuus paranee, kun hidas maatalousliikenne maanteillä vähenee.

Suomen peltoalueiden tilusrakenne on pirstoutunut satojen vuosien aikana maareformien, sotien jälkeisten uudelleenasetusten ja perinnönjakojen seurauksena. Maatilojen tilukset sijaitsevat usein hajanaisesti pitkien matkojen päässä, maan- tai rautateiden takana. Tilusrakenteen pirstoutuminen jatkuu edelleen maatilojen hankkiessa peltoa yhä kauempaa talouskeskuksista.

Pitkät kulkumatkat yleisiä

Vaikka maatilojen määrä vähenee ja jäljelle jäävien tilojen koko kasvaa, maatilojen tuottavuus ei välttämättä kasva. Yksi syy tähän on, että lisämaat ovat usein pieniä ja kaukana talouskeskuksesta. Viljelijältä kuluu aikaa ja polttoainetta siirtymisiin kaukana sijaitsevilta palstoilta toisille.

Vilkasliikenteisillä teillä traktorin taakse kertyy usein jonoa ja ohituksia tehdään huonoissakin paikoissa. Tämä aiheuttaa liikenneturvallisuusriskin viljelijälle ja myös muille tienkäyttäjille. Kun maatalousliikenne vähenee, tieliikenteen sujuvuus ja liikenneturvallisuus paranevat. Myös ympäristöpäästöt vähenevät.

Kulkemisen vähentyessä säästyy kustannuksia ja viljelijän aikaa.

Periaatteet

Tilusten kulkujärjestelyyn osallistuvat vain ne maanomistajat, jotka ilmoittavat lohkojaan vaihtoon. Valtion maanhankinta alkaa tilusjärjestelyhankkeen käynnistyttyä. Valtio hankkii aktiivisesti peltoja, joita käytetään apuna etsittäessä vaihtomahdollisuuksia. Tilusjärjestelytoimituksen tekijät etsivät sopivia vaihtopareja ja neuvottelevat maiden vaihdoista maanomistajien kanssa. Vaihtuvat pellot arvioidaan ja arvojen erot korvataan rahalla.

Käynnistäminen ja eteneminen

1. Tiedotustilaisuus

Maanmittauslaitos järjestää tiedotustilaisuuden tilusten kulkujärjestelystä maanomistajien tai esimerkiksi viljelijöiden etujärjestön pyynnöstä. Tilaisuuteen kutsutaan peltojen omistajia ja vuokratviljelijöitä laajalta alueelta sekä mahdollisesti asiantuntijaviranomaisia ja maa- ja metsätalouden neuvonta- ja tuottajajärjestöjen edustajia. Tiedotustilaisuus on maanomistajille maksuton.

2. Tilusten kulkujärjestelytarpeen selvittäminen (Tarveselvitys)

Maanmittauslaitos tekee tilusten kulkujärjestelyn tarveselvityksen maanomistajien hakemuksesta. Maanomistajat voivat hakea tarveselvitystä Maanmittauslaitoksesta saatavalla lomakkeella tai vapaamuotoisella hakemuksella. Tarveselvitys on maanomistajille maksuton. Tarveselvityksessä pidettävissä haastatteluissa selvitetään maanomistajien kiinnostus osallistua kulkumatkoja lyhentäviin tilusjärjestelyihin. Tarveselvitykseen sisältyy esitys hankkeesta noudatettavista periaatteista, hankealueesta ja arvio hankkeen kustannuksista ja hyödyistä. Hanke voidaan toteuttaa, jos hankkeen hyödyt ovat suuremmat kuin hankkeesta aiheutuvat kustannukset.

3. Tilusten kulkujärjestely (Tilusjärjestelytoimitus)

Maanmittauslaitos käynnistää maanomistajien hakemuksesta toimituksen tilusten kulkujen järjestelemiseksi, jos järjestelyllä voidaan oleellisesti lyhentää viljelymatkoja ja parantaa tilussijoitusta.

Valtio tukee maanomistajia tilusten kulkujärjestelyn toimituskustannuksissa. Rahoituspäätös haetaan Maanmittauslaitokselta ennen hankkeen aloittamista. Maanomistajien maksettavaksi jäävät kustannukset jaetaan maanomistajien kesken heidän saamansa hyödyn mukaisesti.

Tällä hetkellä käynnissä oleviin tilusjärjestelyihin voi tutustua Maanmittauslaitoksen verkkosivuilla www.maanmittauslaitos.fi/toimitukset